

αἱ εἰς τὸν Ἰούδαν δοθέντα ἀργύρια, ὁ λύχνος δὲ ἀνάτωρ οἱ στρατιῶται ὅταν συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν ἐκ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἡ χεὶρ ἡ ῥάπισσα αὐτὸν ἰσχυρῶς τοῦ Καϊάφα, καὶ προσέειπε οἱ ἔλθοι, ἡ λόγχη, καὶ οἱ κύβοι δι' ὧν οἱ στρατιῶται ἔθεντο κλῆρον ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν τοῦ.

Τὰ περιφημότερα ἴδε ὁ ἄνθρωπος εἰσὶν ἐν Ἰταλίᾳ ἐν τῇ τοῦ Τιτιανοῦ, τοῦ Κορρήγιου, τοῦ Καρδαχίου, τοῦ Γουίδου, τοῦ Μαζζουόλου, Ραφαήλ τοῦ Ρη-  
νίου, καὶ τοῦ Ζουκάρου· ἐν δὲ Γερμανίᾳ καὶ Ὀλλαν-  
δίᾳ τοῦ Ἀλδέρτου Δυρέρου, Λουκᾶ τοῦ ἐκ Λουγδούνου, Ἀδράμτου Βρυίου, τοῦ Ρεμβράνδου, τοῦ Ραυδηνσίου, τοῦ Δειπεμβήκου καὶ τοῦ Κίλιανου· ἐν Γαλλίᾳ τέλος τοῦ Πουσσίνου, τοῦ Καλότου καὶ ἄλλων. Ἡ παροῦσα εἰκὼν εἶναι τοῦ δευτέρου τῶν καλλιτεχνῶν τούτων.

## ΔΑΝΗΛΙΣ,

Ἡ μεγάλη τῶν Πατρῶν Δέσποινα.

ὑπὸ Κ. Π.

Α΄.

Μίαν ἡμέραν τοῦ 850 ἔτους, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν ἄρχων τις Βυζαντινός, καλούμενος Θεόφιλος, σταλὲς δὲ εἰς Πελοπόννησον, ἐνεκα δημοσίου ὑπηρεσίας, ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος τότε Μηχαήλ Γου, ἡ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ καὶ Καίσαρος Βάρδα, διότι ὁ βασιλεὺς, ἀσχολούμενος εἰς ἵπποδρομίας καὶ ἄλλας ὀλιγώτερον ἀθώας διασκεδάσεις, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ φροντίῃ περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Ἡ ἀφίξις ἀνθρώπου τοσοῦτον ἐπισήμου, ἐτι δὲ καὶ συγγενοῦς τοῦ βασιλέως, δὲν ἦτο πρᾶγμα σύνηθες· ὅθεν πλῆθος πολὺ συνέδρευε διὰ νὰ ἴδῃ εἰσερχόμενον τὸν ἐπίτροπον τῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος τοῦτο ἐπέστησε τὴν προσηλὴν εἰς τὴν λαμπράν τοῦ ἄρχοντος συνοδίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὸν ἄρχοντα αὐτόν· καὶ τοῦτο διότι ὁ Θεόφιλος δὲν διέπρεπε πολὺ διὰ τὰ ἐξωτερικὰ αὐτοῦ· ἐξεναντίας ἦτο τοσοῦτον μικρὸς τὸ ἀνάστημα, ὥστε συνήθως ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Θεοφιλίτζης. Ἠγάπα ὅμως νὰ ἔχῃ περὶ ἐαυτὸν θεράποντας ὑψηλοὺς καὶ ῥωμαλέους, μεταξὺ τῶν ὁποίων μάλιστα διακρίνεται νέος τις ἀθλητικὸς καὶ εὐειδής, καλούμενος Βασίλειος. Ὁ ὄχλος ἐθαύμαζεν ἐτι τὴν εὐκαρίαν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Βασίλειος ἐχαλιναγώγει τὸν ἀγέρωχον αὐτοῦ ἵππον, καὶ τὴν κομψότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐφόρει τὴν πολυτελεῖα αὐτοῦ στολὴν, ὅτε ὁ Θεόφιλος ἐφθασεν εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου, διὰ νὰ παρακινήτῃ τὴν θαυματουργὸν αὐτοῦ εἰκόνα, πρὶν ἢ ἀναπαυθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ παρασκευασθὲν καταλύμα. Ὁ πρωτόκλητος τῶν Ἀποστόλων ἐτιματὸ ἀείποτε ὡς ἰδιαιτέρος προστάτης καὶ φύλαξ τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν, ἀλλὰ, κατὰ

τούς χρόνους τούτους, ἡ πρὸς αὐτὸν εὐλάβεια εἶχεν ἀναζωπυρηθῇ, οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἐκ τοῦ προσώτου θαύματος, δι' οὗ, πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν, εἶχε διασωσῇ τὴν πόλιν ἐκείνην ἀπὸ ἐπικινδυνότη-  
της ἐπιδρομῆς τῶν Σλαύων καὶ τῶν Σαρακηνῶν. Τὸν Θεόφιλον δὲν συνώδευσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰμῇ τινὲς τῶν ἀκολουθῶν· οἱ δὲ λοιποὶ, ἐν οἷς ὁ Βασίλειος, ὅστις ἦτο ἰδίως ἐπιτετραμμένος τὴν τῶν ἵππων ἐπιστάσιαν, ἀπῆλθον ἀμέσως εἰς τὸ ὠρισμένον κατα-  
λύμα, διὰ νὰ προδιαθέσωσι τὰ κατὰ τὴν ἀποσκευὴν. Μόνον δὲ ἄρῳ ἐτελείωσεν ἡ ὑπηρεσία αὐτῇ, προσῆλθε καὶ ὁ Βασίλειος εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ ἀποδώσῃ τὸ ὀφειλόμενον τῷ Ἀποστόλῳ σέβας.

Τότε συνέβη ἐνταῦθα γεγονὸς περίεργον καὶ βεβαίως δυσεξήγητον. Εἰς τὸν ναὸν τοῦτον διέτριβε τὸν πλείονα χρόνον μοναχὸς τις, μέγα ὄνομα ἔχων εἰς Πάτρας ὡς κατηξιωμένος προορατικοῦ χαρί-  
σματος. Ὁ μοναχὸς οὗτος, ἰδὼν εἰσελθόντα τὸν Θεόφιλον, οὔτε διανέστη, οὔτε ἐπηυχῆθη, οὔτε λέξεώς τινος ἤξιωσε τὸν ἄνθρωπον, παντάπασι μὴ σιδασθεὶς τὴν περὶ αὐτὸν δορυφορίαν καὶ λαμπρότητα· ὕστερον δὲ, εἰσερχομένου τοῦ Βασιλείου, ὅχι μόνον ὑπεξάνε-  
στη, ὡς ἂν ὑπεδέχετο ἄνδρα ἐπίσημον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξ ἔθους εἰς τοὺς βασιλεῖς γινόμενον χαιρετισμὸν ἀνεφώνησεν. Ὁ νέος τοῦ Βυζαντινοῦ ἄρχοντας θεράπων, περισπώμενος, φαίνεται, ὑπὸ τῆς εὐλαβείας αὐτοῦ, δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὴν παράδοξον ἐκείνην δε-  
ξιῶσιν· καὶ, προτιυνήσας τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἀσπα-  
σθεὶς δὲ τὴν δεξιάν τοῦ μοναχοῦ, ἀπῆλθεν εὐλαβῶς. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα διεδοθήθη τάχιστα καθ' ὅλην τὴν πόλιν, καθότι ὁ ὄχλος, ἅμα ἰδὼν τὸν φίλον τοῦ προσερχόμενον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἶχε συρρέουσιν ἐν-  
ταῦθα πολὺς. Καὶ ποίαν μὲν ἐντύπωσιν ἡ εἰδησις αὕτη ἐπροξένησεν εἰς τὸν Θεόφιλον, τὸ χρονικὸν ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐρανιζόμεθα τὴν παροῦσαν διήγησιν δὲν τὸ λέγει· βεβαίως ὅμως, ὅτι ἡ διαγωγή τοῦ μοναχοῦ ἐσχανθάλισε πολὺ τὴν ἐπίσημον δέσποιναν τῶν Πατρῶν Δανηλίδαν.

Ἡ Δανηλὶς, ἡ Δανηλὶς, ἐκαλεῖτο αὕτως ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Δανιήλ, ὅστις ὅμως εἶχε πρὸ και-  
ροῦ ἀποθάνει. Ὁ πλοῦτος τὸν ὁποῖον ἐκληρονόμησε καὶ ἀπὸ τοῦ γάμου προσέλαβεν, ἦταν ὑπέρογκος· διότι ἀξιάλογον τῆς Πελοποννήσου μέρος ἀνῆκεν εἰς αὐ-  
τήν· καὶ, ἐκτὸς τούτου, εἶχε πολλὰς δούλων μυριά-  
δας, ἅπειρα βιομηχανικὰ καταστήματα, ἄμετρον χρυσὸν καὶ ἀργυρὸν εἰς σκεύη καὶ εἰς χρήματα. Τὸ δὲ τιμιώτατον τοῦ πολλοῦ ἐκείνου πλούτου κόσμημα, τὸ ὁποῖον ἄσαντες οἱ θησαυροὶ τῆς γῆς δὲν ἠδύναντο νὰ ἀγοράσωσιν, ἦσαν ἡ καίλωνή. Ἡ Δανηλὶς (ἀνάγκη νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν μὲ θλίψιν μας) ἐπλητίζετο πολὺ εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος· διότι ὅχι μόνον υἱὸν εἶχεν, ἀλλὰ καὶ ἔγγονον, ἀν καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος, θεῖα χάριτι, ἐνηπίαζεν ἐτι. Ὅσα-  
κις ὅμως συνέπιπτε νὰ μὴ ᾔῃαι παροῦσα ἡ διπλὴ ἐκείνη τῶν ἀπαγόνων κλίμαξ, ἐνόμιζες, ὅτι ἡ καί-  
λουσα γυνὴ μόλις ἀναβαίνει τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς τρίτης τοῦ βίου δεκαετηρίδος. Ἡ παιδρότης τῆς λευκῆς αὐτῆς χροιάς, ἡ στιλπνότης τοῦ λειοτάτου

καὶ ὑποκύρτου μετώπου, ἡ λαμπρότης τῶν καστα-  
νείων ὀφθαλμῶν, εἶχον ἐξέλθει μέχρι τοῦδε νικη-  
φόροι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ὁπωσοῦν πρὸς τὸν χρόνον ἀ-  
γῶνος. Μόνη ἡ συνήθης τοῦ προσώπου ἐμβριθεία  
προέδιδε τὴν πάροδον τῆς πρώτης νεότητος· ἀλλὰ  
τὴν ἐμβριθείαν αὐτὴν ἠδύναντο νὰ δικαιολογήσωσιν αἱ  
πολλαὶ φροντίδες μεγάλου κοινωνικοῦ ἀξιώματος,  
διεσχέδαζε δὲ ἐκ διαλειμμάτων μειδίαμα χάριεν, τὸ  
ὁποῖον, ὅσῳ προσωρινῶς καὶ ἂν ἐφώτιζε τὰ σκιερὰ  
ἐκεῖνα χεῖλη, βαθέως ἦτον ἐντετυπωμένον εἰς πολλὰς  
καρδίας. Τῶνόντι ἡ Δανηλὶς ἠγαπᾶτο εἰς Πάτρας,  
ἠγαπᾶτο ὑπὸ πολλῶν εἰλικρινῶς, ὅχι διὰ τὸν πλοῦ-  
τον αὐτῆς, ἢ τὴν εὐγένειαν, ἢ τὴν δύναμιν, ἀλλὰ διὰ  
τὴν χάριν, ἥτις, δωρηθεῖσα ἅπασι ὑπὸ τῆς προνοίας  
καθιστᾷ καὶ τὴν ταπεινοτέραν τῶν γυναικῶν ἀκα-  
ταμάχητον. Οὐδεὶς ὁμῶς ἠδύνατο νὰ καυχῇτο ὅτι  
εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ψυχῆς αὐτῆς· διότι φύσις  
καὶ τέχνη δύνανται ἐπὶ πολὺ νὰ διασώσωσι τοῦ σώ-  
ματος τὴν παιδρότητα, ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν παιδρότητα  
τῆς καρδίας, ἐπέρχεται δὲ εἰς προθεσμίαν ἀνυπέρ-  
θετον ἡλικία τις, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται μὲν  
ἐτι τὴν ἀνάγκην τῆς ἀγάπης, καὶ σφοδρότερον ἴσως  
ἢ ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ, δειλιάει δὲ καὶ δυσπιστεῖ, διὰ  
τὴν ἐπελθοῦσαν πείραν· ἡλικία θλιβερά, καθ' ἣν οἱ  
φθίνοντες τῆς καρδίας κρουνοὶ δὲν δύνανται πλέον  
νὰ κορέσωσι τὴν ἄσβεστον αὐτῆς δίψαν!

Ἡ Δανηλὶς λοιπὸν ἠπόρησε διὰ τὴν διαγωγὴν  
ἐκείνην τοῦ μοναχοῦ, καὶ, προσκαλέσασα αὐτόν,

— Τοσοῦτον χρόνον μὲ γνωρίζεις, εἶπε, πάτερ  
πνευματικέ, καὶ ἤξεύρεις βέβαια, ὅτι διαφέρω ὁπω-  
σοῦν τῶν πολλῶν, ἔχουσα δυνάμιν τινα καὶ ἐπιρροὴν  
εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Οὐδέποτε ὁμῶς ἐπηγέρθης  
βλέπων μὲ προσερχομένην, οὐδὲ μὲ ἐπηυχέτης, ἀλλ'  
οὐδὲ εἰς τὸν υἱόν ἢ εἰς τὸν ἑγγονόν μου ἀπένειμας  
τοιαύτην τιμὴν. Πῶς λοιπὸν σήμερον, ἰδὼν ἄνθρω-  
πον εὐτελεῖ καὶ ξένον, καὶ ὑπεξανέστης, καὶ ὡς βα-  
σιλέα ἐτίμησας;

— Ἀδίχως λέγεις, ἀπεκρίθη ὁ εὐλαβὴς μοναχός,  
ὅτι εἶδον ἓνα τῶν τυχόντων ἀνδρῶν ἐγώ. Καὶ εἰς  
ἄλλον μὲν οὐδένα ἤθελον εἰπεῖ τίνα ἐχαιρέτησα·  
εἰς σὲ ὁμῶς, τὴν ἀγαθὴν καὶ φιλόανθρωπον προστά-  
τιν τῆς χώρας ταύτης, λέγω, ὅτι εἶδον τὸν ὑπὸ χρι-  
στοῦ κεχρισμένον ὡς μέγαν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων,  
τὸν προωρισμένον νὰ ἄρξῃ μετ' οὐ πολὺ ἐν Βυζαντίῳ.  
Διὰ τοῦτο ἐξανέστην καὶ ἐπευφήμησα, διότι, εἰς τοὺς  
ὑπὸ θεοῦ τιμημένους, ὀφειλομένη βεβαίως εἶναι  
καὶ ἡ ἐξ ἀνθρώπων τιμή.

— Ἀράγε ἡ πρόβρσις αὕτη τοῦ μοναχοῦ παρή-  
γαγεν εἰς τὴν Δανηλίδαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ γνω-  
ρίσῃ ἐκ τοῦ συνεγγυς τὸν Βασίλειον, ἡ εἶχε θαυ-  
μάσει καὶ αὐτὴ, ὁμοῦ μὲ τὸ πλῆθος τῶν Πατρίων,  
τὴν κομψότητα καὶ τὸ κάλλος τοῦ νέου ἀρχιεπισκόπου  
τοῦ Θεοφίλου; Ἀράγε ἡ περὶ τῶν πολιτικῶν συμφε-  
ρόντων πρόνοια ἔλεγεν εἰς αὐτὴν, ὅτι πρέπει νὰ  
οἰκειωθῇ μὲ τὸν μέλλοντα αὐτοκράτορα ἢ μὲ ἄνθρω-  
πον τοῦλάχιστον μέλλοντα νὰ ἰσχύσῃ ἐν τῇ βασιλευ-  
ούσῃ διὰ τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ καὶ τὴν εὐφυίαν, ἢ  
ἢ γυνὴ ἐκείνη ἠσθάνθη ὅτι ἐκρυσεν ἤδη ἡ ὥρα τοῦ

τελευταίου καὶ κρίσιμου τῆς ζωῆς αὐτῆς δράματος;  
Τὸ χρονικὸν λέγει τὸ πρῶτον, ὁ δὲ Γίββων, τὸ δεύ-  
τερον, ἐγὼ δὲ δὲν ἀναλαμβάνω νὰ λύσω τὸ περι-  
πελεγμένον τοῦτο ζήτημα, διότι τῶν μὲν ἱερογλυ-  
φικῶν ἡ ἀνάγνωσις κατωρθώθη μέχρι τινός, ἴσως  
δὲ κατορθώθη ποτε καὶ τῆς Φοινικικῆς καὶ τῆς Βα-  
βυλωνιακῆς γραφῆς ἡ ἀνάγνωσις, ἀλλὰ τὰ μυστήρια  
τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ μάλιστα τῆς γυναικείας,  
οὐδέποτε θέλουν ἐξηγηθῇ ἀποχρώντως.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἡ Δανηλὶς παρήγγειλε τὸν  
υἱὸν αὐτῆς Ἰωάννην νὰ σχετισθῇ μὲ τὸν Βασίλειον  
καὶ νὰ καλέσῃ αὐτόν εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην  
κατοικίαν, ἐν ἣ ὁ ξένος οὗτος ἐθεωρήθη μετ' ὀλίγον  
ὡς φίλος καὶ οἰκεῖος. Ἡ Δανηλὶς δὲν ἠδύνατο νὰ  
μὴ θαυμάσῃ τὸ ἥρωϊκὸν τοῦ νέου τούτου ἀνάστημα,  
τὴν χάριν τῆς ὁμιλίας του, τὴν σύνεσιν τῶν διανοη-  
μάτων καὶ τὴν εὐγένειαν τοῦ φρονήματος, ἥτις πο-  
λυειδῶς ἐμαρτύρει, ὅτι τύχη δυσμενῆς κατεβίβασεν  
αὐτόν εἰς τάξιν πολὺ ὑποδεστέραν τῆς προγονικῆς  
εὐκλείας. Ὁ Βασίλειος, ἐνθαῤῥυνόμενος ὑπὸ τῆς εὐ-  
εργέτιδος ταύτης φιλίας, διηγήθη πολλάκις τὰς με-  
γάλας τοῦ οἴκου αὐτοῦ περιπετείας καὶ συμφοράς·  
διότι εἶλκε τὸ γένος ἀπὸ τῶν Ἀρσακιδῶν, οἵτινες,  
ἄρξαντες τῶν Πάρθων, ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετη-  
ρίδας, μόνοι τῶν Ἀσιανῶν ἀντέστησαν εἰς τὰ νικη-  
φόρα ὅπλα τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης. Κλάδος δὲ  
τις τοῦ οἴκου τούτου ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ἀρμε-  
νίαν, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἐπέζησαν εἰς τὴν δια-  
νομήν καὶ εἰς τὴν δούλωσιν τῆς ἀρχαίας ταύτης μο-  
ναρχίας. Δύο ἐξ αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὴν  
αὐλὴν τοῦ Βυζαντινοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Α', πρὸ  
τετρακοσίων περίπου ἐτῶν, καὶ εὖρον παρ' αὐτῷ  
εὐμενῇ δεξίωσιν, κατασταθέντες κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν  
Μακεδονίαν, ἔπειτα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἐπὶ  
πολλὰς δὲ γενεὰς διεφύλαξαν τὸ προσήκον εἰς τὸ γέ-  
νος αὐτῶν ἀξίωμα, καὶ, ἀναδειχθέντες ἐνθερμοὶ ζη-  
λωταὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, ἀπέβριψαν τὰς περὶ  
ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐπαγωγὰς προτά-  
σεις τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἀράβων. Ἀλλὰ ὁ χρόνος  
καὶ ἡ πενία ἠμαύρωσαν κατὰ μικρὸν τὸ μεγαλεῖον ἐ-  
κείνο, ὁ δὲ πατὴρ τοῦ Βασιλείου κατήντησε νὰ μὴ  
ἔχῃ εἰμὴ μικρὸν τι κτημάτιον, τὸ ὁποῖον ἰδίαις χερ-  
σὶν ἐγειώρχει. Οὐδὲν ἦττον δὲν κατεδέχθη νὰ νοθεύσῃ  
τὸ αἷμα τῶν Ἀρσακιδῶν, ἀναμιγνύων αὐτὸ μετὰ  
ἀγενῶν, καὶ ἔλαβε σύζυγον χήραν τινά, ἥτις ἐθεω-  
ρεῖτο καταγομένη ἀπὸ Κωνσταντινίου τοῦ μεγάλου.  
Ὁ ἀπὸ τοῦ γάμου τούτου γεννηθεὶς Βασίλειος, αἰχ-  
μαλωτευθεὶς ὑπὸ τῶν λεηλατησάντων τὴν Ἀδρια-  
νούπολιν Βουλγάρων, ἀνετράφη εἰς τὴν δουλείαν καὶ  
εἰς χώραν ξένην. Ἐσθθὸς δὲ γενόμενος, ἠνώθη μετὰ  
πολλῶν ἄλλων Ῥωμαίων αἰχμαλώτων, οἵτινες,  
θραύσαντες τὰ δεσμὰ αὐτῶν, διελθόντες τὴν Βουλ-  
γαρίαν καὶ δύο στρατοὺς βαρβάρων νικήσαντες, ἐ-  
φθασαν εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου καὶ ἐπανήλ-  
θον, διὰ θαλάσσης, εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκεῖθεν  
δὲ ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Ὁ Βασίλειος, ἀνακτήσας  
τὴν ἐλευθερίαν, περιῆλθεν εἰς πενίαν ἐσχάτην. Αἱ  
συμφοραὶ τοῦ πολέμου εἶχον ἐπιφέρει σὴν κατα-

επιστροφήν τοῦ κτήματός του· ὁ πατήρ του ἀπέθανε μετ' ὀλίγον· καὶ αὐτὸς, ἠναγκασμένος νὰ συντηρῇ τοὺς ὀρφανούς ἀδελφούς, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τοῦτο διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ Πάτρον βίου μεγαλήτερον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Φθάσας εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην χωρὶς φίλων καὶ χρημάτων, διήλθε τὴν πρώτην νύκτα ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Διομήδους καὶ ἐτράφη ὑπὸ ἐλεήμονος μοναχοῦ. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἄρχοντος Θεοφίλου, εὔρεν ἄνεσιν τινα τοῦ βίου, ἂν ὅχι εὐπορίαν.

Ἡ Δανηλὶς ἔχουε μετὰ κατανύξεως τὴν παράδοξον αὐτὴν τῆς τύχης ἀδοκίαν, κατὰ τῆς ὁποίας εὐγλώττως διεμαρτύροντο τσαῦτα προτερήματα· καὶ ἠγάπησε πιθανώτατα τὸν νέον ἐκεῖνον, ὅστις ὑπερεῖχε πολὺ ὅλων τῶν ἐν Πάτραις λατρευτῶν τῆς καὶ ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ ἐξίσου τὴν τε καρδίαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν τῆς· διότι ἡ προναητικὴ αὐτῇ φιλοδοξία δὲν εἶχε χρεῖαν τοῦ προορατικοῦ πνεύματος τοῦ μοναχοῦ διὰ νὰ καταπεισθῇ, ὅτι ὁ Βασίλειος εἶναι προσωρισμένος νὰ διατρέξῃ στάδιον λαμπρόν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ δύο μῆνας, ὁ Θεόφιλος, τελειώσας τὴν ὑπόθεσιν δι' ἣν εἶχε σταλῆ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἡτοιμάσθη νὰ ἐπανέλθῃ οἴκαδε. Ἀλλὰ τότε νόσημά τι, ἐγκαίρως ἐπελθὼν, δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Βασίλειον νὰ παρακολουθήσῃ τὸν κύριόν του· ὅθεν ὁ Θεόφιλος ἀνεχώρησε χωρὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου του, ὅστις διέτρεψεν ὁλόκληρον τὸν ἀκόλουθον χειμῶνα παρὰ τῇ οἴῳ ἐκεῖνῃ.

Ἐπανελθούσης ὁμοῦ τῆς ἀνοίξεως, ἡσθάνθη, ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἐν ᾗ ἐχάλει αὐτὸν ἡ μυστηριώδης φωνὴ τῆς εἰμαρμένης. Καὶ ἡ Δανηλὶς, εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὁποίας ὁ ἔρωσ καὶ τὸ πολιτικὸν συμφέρον δεινῶς ἀντεπάλαιον, ἐνδίδουσα τελευταῖον εἰς τὸ συμφέρον τοῦτο, συνήνεσεν εἰς τὸν χωρισμόν. Δὲν ἐπέτρεψεν ὁμοῦ νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ Βασίλειος πένης ὥς ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, ἀλλ' ἔδωκεν αὐτῷ καὶ χρυσὸν ἱκανόν, καὶ ἀνδράποδα πρὸς ὑπηρεσίαν τριάκοντα, καὶ εἰς ἱματισμόν καὶ διαφόρα εἶδη πλοῦτον πολύν. Περὶ δὲ τὰ ἔσχατα διεκοίνωσε μέχρι τινός καὶ τὴν παράδοξον ἐκείνην πρόβρῃσιν, εἰποῦσα εἰς αὐτόν, ὅτι προῶρισται νὰ ἀνυψωθῇ, ὑπὸ τῆς θείας προνοίας, ἐπὶ ἀξίωμα ὕπατον, παρακαλέσασα νὰ μὴ τὴν λησμονήσῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγαλείων τὰ ὁποῖα τὸν περιέμενον καὶ ἀπαιτήσασα, ὥς ἐνέχυρον τῆς μνήμης ταύτης, νὰ συνδεθῇ, διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς πνευματικῆς ἀδελφότητος, μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἰωάννου. Ὁ Βασίλειος συνῆψε προθύμως τὸν δεσμόν τοῦτον, ἂν καὶ δυσπιστῶν εἰς τὰ ὄνειρα τῆς ἀγαθῆς Δανηλίδος· προσέθηκε δὲ γελῶν, ὅτι, ἂν τυχὸν ἐπαληθεύσῃ ποτε, θέλει βεβαίως καταςτήσῃ αὐτὴν κυρίαν ἀπάσης Πελοποννήσου.

B.

Παρήλθον ἔκτοτε δεκαεὶς ἔτη· καὶ, ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἡ τύχη τοῦ Βασιλείου ἠλλοιώθη τωόντι θαυμα-

σίως. Ὁ νέος οὗτος, ὅστις ἤξευρε νὰ στέργῃ εἰς τὰ παρόντα μέτρια τῆς τύχης δωρήματα, προσδοκῶν ἐν ὑπομονῇ τὰ μεγαλήτερα, ἠγόρασεν, ἅμα μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀπὸ τῶν χρημάτων τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτόν ἡ Δανηλὶς, πολλὰ κατὰ τὴν Μακεδονίαν κτήματα, δι' ὧν καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπῆρκετε, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν εὐπορίαν. Παρέμεινεν ὁμοῦ ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοφίλου, μέχρις οὗ εὐτυχῆς συνδρομὴ περιστάσεων κατέστησε γνωστὸν αὐτόν εἰς τὴν αὐλήν. Ἐν τῇ συνοδίᾳ τῶν πρέσβειων τῆς Βουλγαρίας, εὐρίσκετο περίφημός τις μονομάχος, ὅστις, ἐπὶ συμποσίου βασιλικοῦ, προεκάλεσε τὸν γενναιότερον τῶν Ἑλλήνων· ὁ δὲ Βασίλειος, τοῦ ὁποίου μέγα ἦτο τὸ ἐπὶ τῇ ῥώμῃ τοῦ σώματος ὄνομα, ἐδέχθη τὴν πρόκλησιν καὶ κατέβαλε τὸν βάρβαρον ἐκ πρώτης προσβολῆς. Δαμάσας δὲ μετ' ὀλίγον, διὰ τῆς δεξιότητος καὶ τῆς γενναιοῦς αὐτοῦ, ἔπικον ὅστις οὐδένα ἐδέχετο ἀναβάτην, ἔλαβεν ἀξιόλογον, ἐν τῷ βασιλικῷ ἱπποστασίῳ, ἀξίωμα, καὶ ἐντεῦθεν εὐκόλως ἤδη προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀρχικαιτωνίτου τῶν ἀνακτόρων. Ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ τὸν Μιχαὴλ Γ' χωρὶς νὰ μεταλάβῃ τῶν κακιῶν αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἀπήτησεν ἀπὸ τὸν νέον ἐκεῖνον φίλον νὰ συζευχθῇ μίαν ἀπὸ τῶν παλλακῶν του· καὶ οὐδὲ τοῦτο ἤρκεσεν, ἀλλ' ὁ Βασίλειος ἠναγκάσθη νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν ἀτίμωσιν τῆς ἰδίας ἀδελφῆς, ἥτις ἔλαβε τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐλκύσῃ τὴν κτηνώδη εὐμένειαν τοῦ Μιχαὴλ Γ'. Ἐπειτα αἱ ἐρωμέναι τοῦ βασιλέως παρέστησαν τὸν Καίσαρα Βάρδαν ὡς ἄνθρωπον ἐπικίνδυνον καὶ μισητόν, ὁ δὲ Βασίλειος, κατὰ παραγγελίαν καὶ ἐνώπιον τοῦ Μιχαὴλ, φονεῖται τὸν θεῖον ἐκεῖνον καὶ συνάροντα τούτου καὶ ἀνταμείβεται λαβὼν τὸν τίτλον τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Καίσαρος. Ἡ τύχη λοιπὸν δὲν ἐφαίνετο ἐξευμενισθεῖσα πρὸς τὸν τοσοῦτον ἄλλοτε ἐκπεπτωκότα ἀπόγονον τῶν Ἀρσακιδῶν εἰμὴ ἐπὶ τῷ ὄρω, ὅτι ἕκαστον αὐτῆς δῶρημα θέλει ἐξαγοράζεται δι' ἐνὸς κακουργήματος. Καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καταχθονίου τούτου συμβολαίου, ἀπήτησεν ἀπὸ αὐτὸν ἕτερον μέγιστον θῦμα· διότι ὁ νέος Καῖσαρ, κινδυνεύσας ἐπίσης ἀπὸ τῆς ἀστασίας τοῦ Μιχαὴλ καὶ ὕβρισθεις ὑπὸ τούτου δεινῶς, περιέστη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καπαστήσῃ ἐκποδῶν τὸν ὀλέθριον ἐκεῖνον εὐεργέτην, ἂν αἱ δύο αὗται λέξεις δύνανται νὰ συμβιβασθῶσι, καὶ νὰ καταλάβῃ τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα.

Ὅτι ὁ Βασίλειος, ὁ ἐπικαλούμενος Μακεδὼν, γινόμενος ἅπαξ ἐγκρατὴς τῆς ἀρχῆς, ἀνέδειξεν ἀρετὴν, δικαιοσύνην, φρόνησιν καὶ ἐπιτηδειότητα, αἵτινες ἀρκοῦσι βεβαίως διὰ νὰ ἐκπλύνωσι τὸν ῥύπον ἅπαντα τῶν προηγουμένων ἀνομιμμάτων, τοῦτο εἶναι γνωστὸν· ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου ἐνταῦθα. Οἱ ἀναγνώσταί μας προτιμῶσιν ἀναμφιβόλως νὰ μάθωσι τί ἀπέγινεν ἡ Δανηλὶς.

Ὁ Βασίλειος δὲν τὴν ἐλησμονήσεν. Ἀμα στεφθεὶς, ἐκάλεσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν υἱὸν τῆς Ἰωάννης, ἀνηγόρευσεν αὐτόν Πρωτοσπαθάριον καὶ ἐτίμησεν ὡς φίλον μᾶλλον ἢ ὡς θεράποντα αὐλικόν. Ἐν-

νοείται ὁμως, ὅτι τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἀξιώσεις τῆς μητρός. Ναί μὲν ἡ ἡλικία εἶχεν ἀποξηράνει ἤδη καὶ τὰς τελευταίας ῥανίδας τῆς σύμφυτης ἐκείνης καρδίας· ἀλλ' ὅπως ἐμαραίνεται παρ' αὐτῇ ὁ χάρις τοῦ ἔρωτος θάμνος, τόσῳ μᾶλλον ἐθαλλε τὸ ἀγέρωχον δένδρον τῆς φιλοδοξίας· ἡ Δανηλὶς ἀπῆτει πλείονά τινα μερίδα εἰς τὰ κέρδη τῆς θαυμασίας ἐκείνης τύχης καὶ ἴσως εἰς τὸν ἀπώτατον ὀρίζοντα τῆς ἀχανοῦς αὐτῆς φαντασίας διέβλεπε τὴν πορφύραν τῆς βασιλίδος ἀνταμείβουσιν ἀαφιλῶς τὴν πάλαι πρὸς τὸν ἀκατονόμαστον ἀρχιεπισκοπικὸν εὐεργεσίαν.

Ὅθεν ἐζήτησε τὴν ἄδαιαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν βασιλεύουσάν· καί, ἐπινεύσαντος τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπεχείρησε τὴν ὁδοποιίαν εἰς τρόπον μαρτυροῦντα, ὅτι, ἂν τὸ Βυζαντινὸν κράτος, καὶ τοι ὃν τότε τὸ μᾶλλον πεπολιτισμένον μέρος τοῦ κόσμου, δὲν εἶχεν οὔτε ἀτμοκίνητα, οὔτε σιδηροὺς ἢ ἄλλους ἀναπαυτικούς δρόμους, ὁ πλοῦτος ὁμως ἤξευρε πάντοτε νὰ ὑπερνικᾷ τὰς κοινὰς τοῦ βίου δυσχερείας. Διότι μετέβη μὲν ἀπὸ Πατρῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ ξηρᾶς· ἀλλὰ διήλασεν ἅπαντα τὴν μακρὰν ταύτην ὁδόν, κατακεκλιμένη ἐπὶ σκίμποδος μαλακοῦ, τὸν ὅποιον ἔφερον τριακόσιοι λογάδες ὑπηρέται, ἀνὰ δέκα ἀλληλοδιαδόχως αἶροντες τὴν κλίνην ἐκείνην. Συνιοδεύετο δὲ ὑπὸ δορυφόρων πολλῶν, σταλέντων ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ συνεπήγετο δῶρα, « οἷα, λέγει τὸ χρονικόν, τῶν ἐθνικῶν βασιλέων οὐδεὶς σχεδὸν μέχρι καὶ τότε πρὸς βασιλέα Ῥωμαίων εἰσήγαγε » καὶ ἐξ ὧν τὰ πλείστα ἀποδεικνύουσι τὴν ἐξαισίαν βιομηχανικὴν ἀκμὴν ἣτις τότε ἐπεκράτει εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἦσαν δὲ τὰ δῶρα ταῦτα·

πεντακόσιοι δοῦλοι, ἐξ ὧν ἕκατὸν εὐεδαῖς εὐνοῦχοι, τοὺς ὁποίους ἤλπιζεν, εἰς πᾶσαν περίστασιν, νὰ ἔχῃ, διὰ τὴν πάλαι οἰκειότητα, προθύμους ὑπηρέτας, δσάκις ἐμελλε νὰ προσέρχεται εἰς τὰ βασίλεια.

ἕκατὸν ποικίλτριαι (κεντήτριαι) γυναῖκες.

ἕκατὸν ποικιλόχροες πορφύραι.

τριακόσια λινὰ ὑφάσματα διαφόρων εἰδῶν.

ἕκατὸν μεταξωτὰ ἱμάτια, τοσοῦτον λεπτῶς ἐξεργασμένα ὥστε ἡ ὑφὴ αὐτῶν ὁμοίῳζε τὴν ὑφὴν τῆς ἀράχνης, ἕκατὸν δὲ ἠδύνατο νὰ περιληφθῇ εἰς τὸν σωλῆνα ἑνὸς καλᾶμου.

Ἡ Δανηλὶς, φθάσασα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔτυχε δεξιώσεως λαμπρᾶς· ὁ Βασίλειος ὑπεδέχθη αὐτὴν ἐν τῇ Μαγναύρᾳ, εἰς τὸ μεγαλοπρεπές, δηλαδὴ, οἶκημα, ὅπου οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων συνείθιζον νὰ ὑποδέχωνται τοὺς ξένους πρέσβεις καὶ ἡγεμόνας, ἀπέδωκεν αὐτῇ τιμὰς ἐξαιρετικούς καὶ ἐνόμισεν, ὅτι ὑπερεκπληροῖ τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην, ἀπονείμας εἰς αὐτὴν τὸ τιμιώτατον τῆς βασιλεομήτορος ὄνομα.

Ἄν τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐθεράπευσε τὰς κρυφωτέρας τῆς Δανηλίδος εὐχάς, ἡ ἂν ἔκοψεν ἄλλας ἐλπίδας τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἔχῃ, δὲν ἠξέυρομεν. Φαίνεται ὁμως, ὅτι αὐτὴ ἐθεώρησε πρέπον νὰ ὁμολογήσῃ πολλὰς εἰς τὸν βασιλέα χάριτας καὶ ὅτι, ἐκτὸς τῶν προειρημένων δώρων, ἐχάρισε τότε εἰς αὐτὸν, υἱὸν ἡῆθ θεωρούμενον, οὐ μικρὸν τῆς Πελοποννήσου μέρος ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων. Διατρίψασα δὲ ὅχι ὀλίγους

μῆνας κατὰ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην, ἐπέστρεψεν ἔπειτα εἰς Πάτρας, ὡς δέσποινα τις Βατίλισσα τῶν χωρῶν ἐκείνων θεωρουμένη καὶ καρπούμενη τιμὰς πολὺ πλείονας καὶ μείζονας τῶν προτέρων. Ὅπως δὲ ὠδοιπόρητεν ἀναβαίνουσα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πάλιν ἐπ' ἀνῆλθεν ἐκεῖθεν.

Καὶ ἐπειδὴ τότε συνέπετε νὰ κατασκευάζεται ἐν Βυζαντίῳ περικαλλὲς τις καὶ περίοπτος ναὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Μιχαήλ τοῦ πρώτου τῶν ἀγγέλων, καὶ Ἡλιοῦ τοῦ Θεοφίτου, ἅπαν δὲ τὸ ἔδαφος αὐτοῦ συνέκειτο, ἐὰν πιστεύωμεν τὸν χρονολόγον, ἐκ λίθων πολυτίμων, μιμουμένων, διὰ συναρμογῆς ἐντέχνου, τὴν ποικιλίαν καὶ τὸ κάλλος ταῶνων, ἡ Δανηλὶς, λαβοῦσα τὸ μέτρον τοῦ ἐμβαδοῦ, κατεσκεύασεν ἐν Πελοποννήσῳ τάπητας μεγάλους καὶ λαμπροτάτους διὰ νὰ καλύψωσι τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἔδαφος. Καὶ οὐδ' εἰς ταῦτα ἠρκέσθη· ἀλλὰ κατ' ἔτος, ἐνόσῳ ἔζη ὁ βασιλεὺς, ἀπέστελλεν αὐτῷ δῶρα ὅχι μικρότερα τῶν ἐξ ἀρχῆς εἰσυχθέντων. Διότι ἡ Δανηλὶς ἐπέζησεν εἰς τὸν Βασίλειον, ἀποθανόντα, ὡς γνωστὸν, ἐν ἔτει 885. Τότε, λαθόντος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀξίωμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ἐπεθύμησεν αὐτὴ νὰ ἰδῇ καὶ τοῦτον, καὶ ἐπεχείρησε πάλιν, ἐβδομηκοντούτης ἡδη, τὴν μακρὰν ἀπὸ Πατρῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁδοποιίαν, κατὰ τὸν αὐτὸν, ὡς πρότερον, τρόπον. Ἐφερε δὲ εἰς τὸν Λέοντα ἐπίσης θαυμαστὰ δῶρα καὶ διώρισεν αὐτὸν γενικὸν κληρονόμον τῆς περιουσίας τῆς, καθότι ὁ μὲν υἱὸς αὐτῆς Ἰωάννης εἶχεν ἀποθάνει, εἰς δὲ τὸν ἑγγονον Δαυιδῆλ δὲν ἐνόμισε πρέπον νὰ καταλίπῃ εἰμὴ μικρὸν τοῦ πλοῦτος ἐκείνου μέρος. Προστούτοις, παρεκάλεσε ν' ἀποσταλῇ βασιλικὸς ἐπίτροπος διὰ νὰ ἀπογράψῃ καὶ νὰ παραλάβῃ τὴν περιουσίαν, καί, ἐπαυλθούσα τὸ δεύτερον εἰς Πάτρας, ἐτελεύτησε μετὰ μικρόν.

Ὁ πρωτοσπαθᾶριος Ζηνόδιος, ὁ διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐκτελεστής τῆς διαθήκης, ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦτον ὅτε ἔρθασεν εἰς Ναύπακτον. Διαπεραιωθείς δὲ εἰς Πάτρας, ἐπεχείρησε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τελευταίων τῆς Δανηλίδος βουλήσεων. Οἱ εὐρεθέντες θησαυροὶ ὑπερέβαλον ἀπάσας τὰς προσδοκίας. Μόνα τὰ τῆς κινητῆς περιουσίας, ἦτοι τὰ χρήματα, τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη, τὰ πολυτίμα ἐνδύματα καὶ ὑφάσματα, τὸ πλῆθος τῶν δούλων καὶ τῶν κτηνῶν, ἦσαν ἄξια βασιλέως μᾶλλον ἢ ἰδιώτου. Οἱ δοῦλοι λ. γ. ἦσαν τοσοῦτον πολυάριθμοι, ὥστε ὁ Λέων ἠναγκάσθη νὰ ἀπελευθερώσῃ τρισχιλίους ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ πέμψῃ αὐτοὺς ὡς ἀποίκους εἰς τὸ κατὰ τὴν Ἰταλίαν θέμα τῆς Λογγοβαρδίας. Διενεμήθησαν δὲ πάντα ταῦτα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς διαθήκης· ὁ βασιλεὺς, ὡς γενικὸς κληρονόμος, ἔλαθεν εἰς τὸν ἴδιον κλῆρον, πλὴν τῶν ἄλλων, ὀγδοήκοντα κτήματα.

Τὸ πραγματικώτερον λοιπὸν ἀποτέλεσμα ὅλης ἐκείνης τῆς μεταξὺ Βασιλείου καὶ Δανηλίδος φιλίας ὑπῆρξεν, ὅτι ἅπαντα σχεδὸν ἡ μεγάλη αὐτὴ περιουσία περιήλθεν εἰς τὸν Μακεδονικὸν οἶκον. Πῶς ὁμως ἐσωρεύθη ὁ κολοσσιαῖος οὗτος θησαυρός; Πῶς συμ-

βιάζεται ἡ συγκρότησις αὐτοῦ μετὰ τὴν δόξαν τοῦ Γερμανοῦ Φαλλμεραύερου, ὅστις, θελήσας νὰ θάψῃ ζῶσαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν, ἐθεώρητε συντελεστικώτατον αὐτοῦτο νὰ πρεσβεύσῃ, ὅτι ἡ Πελοπόννησος, καθ' ἅπαν τὴν ὁγδόην καὶ ἐν ἀρχῇ ἐτι τῆς ἐνάτης ἑκατομνητρίδος, διετέλει δουλωμένη καὶ ἐρημουμένη ὑπὸ βαρβάρων Σλαβικῶν φυλῶν; Πῶς συμβιβάζεται πρὸ πάντων μετὰ τὴν δόξαν ταύτην ἡ ὑπαρξις τῶν λαμπερῶν βιομηχανικῶν κατασκευῶν ἐν οἷς κατεσκευάζοντο ὑφάσματα καὶ τάπητες, περὶ ὧν μετὰ τοσούτου βαυμασμοῦ ὁμιλεῖ ἄνθρωπος συνειθισμένος βεβαίως νὰ βλέπῃ τὰ πολυτιμότερα τῆς τέχνης ἔργα, οἷος ὁ συγγραφεὺς τοῦ χρονικοῦ ἀπὸ τοῦ ὁποῖον παρελάβομεν τὴν παροῦσαν διήγησιν, (') ὁ ἐγγονὸς τοῦ Βασιλείου καὶ μετὰ τὸν Λέοντα διάδοχος αὐτοῦ, Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος; Τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι ἀναμφιβόλως σπουδαιότατα· ἀλλ' ἰσως δὲν ἀρμόζει νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτῶν σήμερον, ἰστάμενοι ἐτι ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ἀγαθῆς Δανηλίδος.

## ΦΥΣΙΚΟΪΣΤΟΡΙΚΑ.

### ΟΙ ΔΕΛΦΙΝΕΣ,

κατὰ τὸ Γαλλικόν.

Τὸ μέγα γένος τῶν Κητῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τῆς παραδόξου διαθέσεως τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, δι' ἣν καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ ἐπωνυμία τῶν *φροσητῆρων*· διότι ὅταν καταπίνωσι τὰ ἐνυδρὰ ταῦτα ζῶα εἰς ἀχανῆ φάραγγα τὴν λείαν αὐτῶν, ῥοφῶσι συγχρόνως καὶ μεγάλην ποσότητα ὕδατος, ἣν πρέπει μετὰ ταῦτα νὰ ἀπορρίψωσιν. Αὕτη λοιπὸν, δι' ἰδιαίτερου ὁργανισμοῦ τοῦ οὐρανίσκου, διέρχεται διὰ τῶν ρωθίωνων, συσσωρεύεται εἰς θύλακον ὑπάρχοντα παρὰ τὸ ἐξωτερικὸν στόμιον τῆς κοιλότητος τῆς ρίνος, ἐκεῖθεν, ὡς ἐκ τῆς πίστεως ἰσχυρῶν μυῶνων, σφενδονίζεται βιαίως διὰ μικρᾶς ὀπῆς ἠνεωγμένης εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς, καὶ ἀποτελεῖ τοὺς περιέργους ἐκείνους πίδακας, οὓς ἐκπληττόμενοι βλέπουσι πολλάκις μακρόθεν οἱ θαλασσοπόροι ἐν τῷ ὠκεανῷ.

Τὰ κῆτη δὲν ἔχουσιν οὐδὲ ἴχνος τριχώσεως, ἀλλὰ τὸ δέρμα των, στιλπνὸν καὶ λεῖον, περικαλύπτει ἀμέσως τὸ ἄφθονον καὶ ἐλαιώδες ἐκεῖνο λίπος, τὸ κυρίως ἐπιζητούμενον ὑπὸ τῶν κητοθηρῶν. Παρὰ δὲ τὰ πλευρά των ἔχουσιν πτερυγία τόσον βραχέα, ὥστε οὐδὲν δύνανται δι' αὐτῶν νὰ συλλαβῶσι. Τινὰ εἶδη ἔχουσιν ὀδόντας κωνικοὺς καὶ ὅλους ὁμοίους διὰ τοῦτο δὲν μαστῶσιν, ἀλλὰ καταπίνουσι τὴν τροφήν των. Ἀλλὰ δ' ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ῥάχους πτερυγίαν κάθετον, τενοντώδους οὐσίας, μὴ στριζόμεναν ὁμῶς ὑπὸ ὀρέας.

Οἱ ὀφθαλμοὶ των εἰσὶν ἐπίπεδοι πρὸς τὰ ἔξω, ὁ δὲ σκληρωτικὸς ἢ ἐξωτερικὸς αὐτῶν ὕμην εἶναι στερεὸς καὶ παχὺς· ὀπισθίους δὲ πόδας δὲν ἔχουσιν. οὔτε δὲ τρίχηρον, ἀλλ' οὔτε κόγχην ὠτίων, οὐχ ἦττον ὁμῶς καὶ βλέπουσι καὶ ἀκούουσιν εἰς μακρὰς ἀποστάσεις. Ἡ θηρία ταῦτα, ἔχοντα μῆκος, τὰ μὲν ἐλάττωνα ἔξ, τὰ δὲ μέζονα ὁγδοήκοντα ποδῶν καὶ ἐπέκεινα, κατετάτταντο ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν φυσικῶν μετὰ τῶν ἰχθύων· ἀλλὰ τέλος ἐθεωρήθησαν ὡς μαστοπόρα, διότι ἔχουσιν ὑπὸ τὴν κοιλίαν μαστοὺς δι' ὧν γαλακτοτροφοῦσι τὰ νεογνά των, καὶ πρὸς τούτοις ἔχουσι διπλὴν γενικὴν κυκλοφορίαν αἵματος. Ἡ οὐρά των σύγκειται ἀπὸ παμπληθεῖς μυῶνας, ὧν ἡ μεγίστη ἀνάπτυξις εἶναι ἀπαράδειγμάτιστος παρὰ τοῖς λοιποῖς μαστοφόροις, καὶ τοῖς χρηθεῖ τὴν μεγάλην ἐκείνην τῆς νήξεως δύναμιν καὶ ταχύτητα.

Οἱ κυρίως δελφῖνες, ἔχοντες ῥύγχος προέχον τῆς κεφαλῆς καὶ στενιώτερον αὐτῆς, καὶ ὀδόντας ἀπλοῦς καὶ σχεδὸν πάντοτε κωνικοὺς εἰς τὰς δύο σιαγόνας, εἶναι, ἂν καὶ οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἐναντίον ἐνόμιζον, τὸ σκληρότερον καὶ μάλλον αἰμοβόρον εἶδος τοῦ γένους τούτου. Ὁ κοινὸς δελφίς, ἀτρακτοειδὲς τὸ σχῆμα, δηλ. λεπτότερος κατὰ τὴν οὐρὰν ἢ τὴν κεφαλὴν, ἔχει μῆκος ὀκτώ ὡς δέκα ποδῶν, καὶ τὸ ῥύγχος πεπιστμένον, φέρον 32—47 ὀδόντας κωνικοὺς, στιλπνοὺς καὶ ὀξεῖς. Ἐπὶ δὲ τοῦ νώτου ἔχει ἐκρυσιν στεατώδη, πτερυγίῳ παρεμφερῆ, ἀλλ' οὐδόλως ἐκτελοῦσαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν, διότι, ἰνώδης οὖσα, μαλακὴ καὶ λιπώδης, μυῶνων δὲ στερουμένη κινητικῶν, ἀμοιρεῖ κινήσεως ἐντελῶς. Τὸ δὲ χρῶμα εἶναι μέλας μὲν εἰς τὴν ῥάχιν, λευκὸς δὲ εἰς τὴν κοιλίαν.

Τὸ ζῶον τοῦτο ἀπαντᾷται συνήθως εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς θαλάσσας, καὶ πολλάκις ἀναπλέει τοὺς μεγάλους ποταμούς, καὶ διχμενεῖ ἐν αὐτοῖς μακρὸν χρόνον. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἦτον περίφημον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον τὸ ὄνομα καὶ ὄχι τὸ ζῶον. Τούτου, ὅσον παράδοξον καὶ ἂν φαίνεται, ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀποδείξεις. Ἄς ἰδῶμεν πρῶτον τοὺς ποιητάς.

Παραλείπω τοὺς δελφῖνας ἐφ' ὧν ὠχοῦντο οἱ θαλάσσιοι θεοὶ, ὅταν προσκληθέντες ἦλθον εἰς τὸν γάμον τῆς Θέτιδος μετὰ τοῦ Πηλέως, οὔτε ἐπιμένω νὰ ἐξετάσω πῶς κατώρθωσαν οἱ δύο ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος σταλέντες δελφῖνες νὰ ἐξέλθωσι τοῦ θαλασπίου βυθοῦ, καὶ πορευθέντες πρὸς τὸ ὄρος Ἀτλαντα, νὰ τῷ φέρωσιν ἐκεῖθεν τὴν Ἀμφιτρίτην, ἀλλὰ περιορίζομαι εἰς τὸ συμβᾶν τοῦ Ἀρίωνος.

Τίς δὲν ἠξεύρει, ὅτι ὁ Ἀρίων ἦτον περίφημος μουσικός, ὅστις, διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς φωνῆς του, κατὰ θέλησιν, ἀ-ἠγεῖρε καὶ κατέλυε τείχη, ὅπερ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ θεωρήσωμεν ὡς μυθώδες, διότι καὶ τὴν σήμερον καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐν ᾗ ἴσως ἀποθνήσκει πολλάκις τῆς πείνης ἢ εὐφροῦς καὶ ἡ ἀρετῆ, πολλοὶ μουσικοὶ, διὰ μόνης τῆς φωνῆς ἢ τῆς λύρας των, οἰκοδομοῦσι παλάτια καὶ ἐπαύλεις. Ἀλλ' ἰδοὺ ποῦ τὸ θαῦμα ἀρχίζει. Ὁ Ἀρίων, φορολογήσας τὰ ὄντα τῶν Ἰταλῶν, καὶ ἐρχόμενος νὰ φορολογῇ καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐπέβη μετὰ τοῦ προϊόντος τοῦ λάρυγγος

(α) Τὸ χρονικὸν τοῦτο ἐπιγράφεται, « Ἱστορικὴ διήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων Βασιλείου τοῦ τοῦδε βασιλέως, ἢ Κωνσταντῖνου, βασιλέως ἐν θεῷ Ῥωμαίων, ὁ τούτου οὐκ ὄντος, φιλοπόνως ἀπὸ διαφόρων ἀνθρώπων διηγημάτων, τῷ γράφοντι προσετέθητο. »